

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра прикладної лінгвістики (№ 703)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант ОП

(підпис)

Олена МЕДВЕДЬ

(ім'я та прізвище)

«29» серпня 2025 р.

СИЛАБУС ОBOB'ЯЗKОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: В «Культура, мистецтво та гуманітарні науки»
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: В11 «Філологія»
(код та найменування спеціальності)

Освітня програма: Прикладна лінгвістика
(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Силабус введено в дію з 01.09.2025

Харків – 2025 р.

Розробник: Медведь О. В., доцент каф. 703, канд. філол. наук
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступінь і вчене звання)

(підпис)

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри прикладної лінгвістики (№703)
(назва кафедри)

Протокол № 1 від «29» серпня 2025 р.

Завідувач кафедри прикладної лінгвістики канд. філол. наук, доцент
(назва кафедри, науковий ступінь та вчене звання завідувача)

(підпис)

Вікторія РИЖКОВА
(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено з представником здобувачів освіти:
Здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти за ОП
«Прикладна лінгвістика»

(посада)

(підпис)

Ірина ВОРОБЕЙ
(ім'я та ПРІЗВИЩЕ)

11. Загальна інформація про викладача

ПІБ: Медведь Олена Вікторівна

Посада: доцент кафедри прикладної лінгвістики

Науковий ступінь: канд. філол. наук

Вчене звання: доцент

Перелік дисциплін, які викладає:

1. Корпусна лінгвістика

2. Зіставна стилістика англійської та української мов

3. Редагування перекладів

4. Дискурсивна лінгвістика

Напрями наукових досліджень: термінознавство,
когнітивна лінгвістика, дискурсологія.

Контактна інформація:

Email: o.medved@khai.edu

2. Опис навчальної дисципліни

Форма здобуття освіти	Денна
Семестр	1
Мова викладання	Українська
Тип дисципліни	Обов'язкова
Обсяг дисципліни: кредити ЄКТС/ кількість годин	3 кредити ЄКТС / 90 годин (32 аудиторних, із яких: лекції – 16, практичні – 16; самостійна робота здобувачів (СРЗ) – 58)
Види навчальної діяльності	Лекції, практичні заняття, самостійна робота
Види контролю	Поточний контроль, модульний контроль, семестровий контроль – залік
Пререквізити	Попередньо отримані знання з: Англійська мова. Практика мови Німецька мова
Кореквізити	ОК 2 Академічна та професійна англійська мова
Постреквізити	ОК 7 Кроскультурна комунікація

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, переліки компетентностей та очікуваних результатів навчання

Мета. Метою викладання дисципліни «Методика викладання іноземних мов» є виклад сучасних наукових концепцій, понять, методів та технологій сучасної іншомовної освіти, оволодіння студентами змістом, методами і засобами навчання, а також способами опанування іноземних мов.

Завдання. Завданнями вивчення навчальної дисципліни є показати головні компоненти теорії сучасної методики викладання іноземних мов і на їх основі навчити студентів застосовувати теоретичні знання для розв'язання практичних завдань; ознайомити студентів із сучасними тенденціями у викладанні іноземних мов як в Україні, так і за кордоном; розкрити специфіку викладання іноземних мов (зміст, принципи навчання, особливості роботи над активними та пасивними мовленнєвими навичками, методика роботи щодо удосконалення мовленнєвих умінь); залучити студентів до опрацювання спеціальної науково-методичної літератури, що має стати джерелом постійної роботи над собою з метою підвищення рівня професійної кваліфікації; сформувати у студентів професійно-методичні навички і вміння, необхідні для ефективної роботи в галузі викладання іноземних мов, спрямувати студентів на творчий пошук упродовж педагогічної діяльності.

Компетентності, які набуваються:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні завдання та проблеми в галузі прикладної лінгвістики в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

ЗК1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК6. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК12. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

Спеціальні компетентності (ФК)

Після закінчення цієї програми здобувач освіти буде здатен:

ФК3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань, а саме: <...> здатність ефективної організації навчально-виховного процесу, здатність до напрацювання

умінь, навичок та здібностей, що забезпечують успішність навчально-виховного процесу <...>.

ФК8. Усвідомлення ролі емоційних, експресивних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування... <...>.

ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності <...>.

ПРН 4. Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми (аналіз і подолання міжкультурних бар'єрів при побудові відносин у мультикультурних організаціях) і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.

ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 16. Використовувати спеціалізовані концептуальні знання з обраної філологічної галузі для успішного забезпечення навчально-виховного процесу <...>.

4. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовний модуль 1. Теоретичне підґрунтя методики викладання іноземної мови.

Тема 1. Методика викладання іноземної мови як наука. Зв'язок методики з іншими науками.

Тема 2. Принципи навчання іноземної мови. Навчальні методи.

Тема 3. Історичний розвиток методів викладання. Граматико-перекладний метод. Прямий метод. Метод Пальмера. Аудіо-лінгвальний метод. Аудіо-візуальний метод. Ситуативний підхід. Популярні методи викладання іноземної мови: сугестопедія Г.Лозанова, мовчазний метод (Silent Way), природний підхід (Natural Approach); метод повної фізичної реакції (Total Physical Response — TPR); Freire-педагогіка; метод соціалізованого навчання (Community Language Learning —

CLL); TANDEM-метод; драма-педагогіка; метод екстенсивного навчання читання (Extensive Reading Method); ситуативний підхід (Situational Language Learning); метод навчання когнітивного коду (Cognitive Code Learning) метод проектів та ін.

Тема 4. Методи і форми контролю засвоєння студентами іноземної мови.

Модульний контроль 1:

- форма заняття: проведення модульного контролю в аудиторії або online;
- модульний контроль проводиться з використанням формату письмової роботи / тесту, який передбачає виконання різних типів завдань на підбір визначення тощо;
- обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): комп'ютер/ноутбук/смартфон тощо;
- обсяг самостійної роботи здобувачів для підготовки до модульного контролю – за необхідністю.

МОДУЛЬ 2

Змістовний модуль 2. Практичні способи розв'язання завдань методики викладання іноземної мови.

Тема 5. Рівні знання англійської мови за CEFR або CEF.

Тема 6. Система вправ для вивчення граматики іноземної мови. Система вправ для вивчення лексики іноземної мови.

Тема 7. Система вправ для формування вмінь читання. Система вправ для формування вмінь аудіювання. Система вправ для формування вмінь письмової комунікації.

Тема 8. Використання цифрових технологій для формування навичок володіння іноземною мовою.

Модульний контроль 2:

- форма заняття: проведення модульного контролю в аудиторії або online;
- модульний контроль проводиться з використанням формату письмової роботи / тесту, який передбачає виконання різних типів завдань на підбір визначення тощо;
- обов'язкові предмети та засоби (обладнання, устаткування, матеріали, інструменти): комп'ютер/ноутбук/смартфон тощо;
- обсяг самостійної роботи здобувачів для підготовки до модульного контролю – за необхідністю.

5. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

6. Методи навчання

Пояснювально-ілюстративний, проблемно-пошуковий, евристичний і практичні методи навчання в таких формах: усний виклад матеріалу (актуалізація попередньо набутих знань, бесіда); використання інформаційно-комунікаційних технологій (презентації); спостереження над мовним матеріалом; виконання

системи вправ і завдань; робота зі словниками й довідниками; самостійне опрацювання мовного матеріалу з елементами пошуково-дослідної роботи.

7. Методи контролю

Поточний контроль (усне й письмове опитування), проміжний контроль (модульні контрольні роботи), підсумковий контроль (залік).

Форма підсумкового контролю успішності навчання: усне опитування/тест.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Таблиця 8.1 – Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Виконання практичних робіт	0...8	4	0...32
Модульний контроль	0...18	1	0...18
Змістовний модуль 2			
Виконання практичних робіт	0...8	4	0...32
Модульний контроль	0...18	1	0...18
Усього за семестр			0...100

Кількість та тип завдань у тесті може варіюватися. *Максимальна кількість балів за тест / опитування сумарно складає 100 балів.*

* Практичне завдання може включати: опитування за вивченою темою; самостійно підготовану доповідь за тематикою вивчених тем за певний період навчання.

Приклад тестових завдань:

Виділити форму роботи, яка не використовується для підготовки учнів до сприйняття тексту:

- 1) бесіда;
- 2) підсумкове слово вчителя;
- 3) розгляд ілюстрацій;
- 4) прослуховування музичних творів.

Основні правила, керівні ідеї та вимоги до організації навчального процесу – це:

- 1) принципи навчання;
- 2) методи навчання;
- 3) прийоми навчання;
- 4) засоби навчання.

Семестровий контроль (залік) проводиться у разі відмови здобувача освіти від балів підсумкового контролю й за наявності допуску до заліку. Під час складання семестрового заліку здобувач освіти має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для заліку складається з 2-х питань: два теоретичних питання (по 50 балів кожне). Усього 100 балів.

Таблиця 8.2 – Шкали оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційний залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру

Задовільно (60-74). Здобувач отримує такі бали у разі виконання усіх практичних завдань та модульного контролю з оцінкою «задовільно». Має продемонструвати мінімум знань та умінь. Повинен мати уявлення про основні методи викладання іноземної мови; уміти застосовувати різні підходи до навчання іноземної мови під час практичних уроків; розуміти принципи побудови уроків з використанням сучасних педагогічних технологій. Студент має володіти на базовому рівні навичками планування та проведення уроків, використання різноманітних методик та засобів навчання.

Добре (75-89). Здобувач повинен виконати усі практичні завдання та модульний контроль на оцінку «добре». Повинен добре орієнтуватися і мати достатні знання стосовно основних понять теорії методики викладання іноземної мови. Студент має продемонструвати обсяг знань та умінь вище середнього. Повинен мати ґрунтовне уявлення про основні методи викладання іноземної мови; уміти застосовувати різні підходи до навчання іноземної мови під час практичних уроків; розуміти принципи побудови уроків з використанням сучасних педагогічних технологій. Студент має володіти на високому рівні навичками планування та проведення уроків, використання різноманітних методик та засобів навчання, а також оцінювати та коригувати навчальний процес для досягнення найкращих результатів учнів.

Відмінно (90-100). Здобувач повинен виконати усі практичні завдання та модульний контроль на оцінку «добре» / «відмінно». У студента має бути глибоке розуміння основних теорій та концепцій в методиці викладання іноземної мови; здатність критично оцінювати різні педагогічні підходи та методи навчання іноземної мови; ефективно використовувати інноваційні методики та технології у процесі викладання. Студент повинен уміти інтегрувати мовну та культурну складову в навчальний процес, а також демонструвати навички розвитку креативних та цікавих уроків, спрямованих на активну участь учнів. Студент повинен уміти планувати та виконувати дослідження в галузі методики викладання англійської мови.

9. Політика навчального курсу

Відвідування занять та робота в семестрі. Здобувач вищої освіти, який відвідував заняття та склав усі модульні контролю (успішно атестований за їх результатами), а також виконав усі види обов'язкових завдань, вважається таким, що склав семестровий контроль і за його згодою атестується підсумковою модульною оцінкою, в якості семестрової.

Здобувачі вищої освіти, які по закінченню навчальних тижнів семестру, тобто до початку семестрового контролю, здобули менше 60 балів, атестуються оцінкою «незадовільно» та вважаються такими, що мають академічну заборгованість і зобов'язані проходити процедуру семестрового контролю з метою ліквідації академічної заборгованості в період семестрового контролю та канікул, тобто до початку наступного семестру.

Дотримання вимог академічної доброчесності. Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі освіти мають дотримуватися загальноприйнятих моральноетичних норм і правил поведінки, вимог академічної доброчесності. У випадку підготовки доповіді (реферату) та презентації, останні повинні мати посилання на джерела, використані при їх підготовці. Питання, що стосуються академічної доброчесності, розглядає викладач або за процедурою, визначеною у Положенні про академічну доброчесність Національного аерокосмічного університету

«Харківський авіаційний інститут»

(<https://khai.edu/assets/files/polozhennya/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist.pdf>).

Очікується, що виконана / підготовлена здобувачем освіти робота (завдання) буде мати ознаки самостійності виконання. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти (у виконанні тесту чи завдання) є підставою для її незарахування викладачем незалежно від масштабів плагіату чи обману.

Вирішення конфліктів. Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами

дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, а також правила етичної поведінки регламентуються Кодексом етичної поведінки в Національному аерокосмічному університеті «Харківський авіаційний інститут» (<https://khai.edu.ua/university/normativna-baza/ustanovchi-dokumenti/kodeks-etichnoipovedinki/>).

10. Методичне забезпечення

1. Розроблений підсумковий тест.
2. Розроблені Power Point презентації лекцій.

Навчально-методичний комплекс дисципліни розміщений за адресою:

Навчально-методичний комплекс дисципліни розміщений за адресою:

http://library.khai.edu/catalog?clear_all_params=0&mode=BookList&lang=ukr&caller_mode=KNMZ&disciplinesearch=yes&combiningAND=1&theme_cond=all_theme&is_ttp=0&knmz_doctype_list=0&qualificationlevel_list=0&search_fld=&discipline_list=0&department_list=0&knowledgearea_list=0&speciality_knmz_list=27489&syllabus_list=0&responsibility_fld=&action=subscribe&list_id=1&email та

<https://khai.edu.ua/education/osvitni-programi-i-komponenti/osvitni-programi-magistriv/osvitno-profesijni-programi88/prikladna-lingvistika1/korotkij-opis-struktura-i-komponenti152/>,

а також <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=9005>

і включає в себе наступні *обов'язкові складові*:

- програму дисципліни;
- рекомендації для самостійної підготовки;
- питання до проведення контрольних заходів;
- каталоги інформаційних ресурсів.

11. Рекомендована література

Базова

1. Конспект лекцій з дисципліни «Методика навчання іноземних мов» : для студентів 5 курсу ф-ту «Референт-перекладач», які навчаються за спец. 035 Філологія (Переклад) / Нар. укр. акад., [каф. теорії та практики пер. ; авт.-упор. І .Ю. Гусленко]. – Харків : Вид-во НУА, 2018. – 64 с.
2. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. – К. : Ленвіт, 2013. – 590 с.
3. Наказ Мінекономіки № 610 від 23.03.2021 року Про затвердження професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти»

- [Електронний ресурс]- Режим доступу: https://osvita.ua/doc/files/news/819/81950/610_Vikladachi_zakladiv_vishoyi_osviti.pdf
4. Тарнопольський О.Б. Методика викладання іноземних мов та їх аспектів у вищій школі: підручник / О.Б. Тарнопольський, М.Р. Кабанова. – Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2019. – 256 с.
5. Bonilla Carvajal, C. A. (2013). Grammar-Translation Method": A linguistic historic error of perspective: Origins, dynamics and inconsistencies. Praxis & Saber. T. 4, № 8. ISSN 2216-0159.
6. Richards J. C., Rodgers T. S. Approaches and methods in language teaching [Electronic resource]. Cambridge UK : Cambridge University Press, 2001. URL: http://en.wikipedia.org/wiki/Language_education – cite_ref-Diller_1-2

Допоміжна

7. Методичні рекомендації щодо запровадження Європейської кредитнотрансферної системи та її ключових документів у вищих навчальних закладах (лист МОН України від 26.02.2010 р. №1/9-119).
8. Інструкція щодо оцінювання навчальної діяльності студентів в умовах впровадження Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (лист МОЗ України від 15.04.2015 р. №0801-47/10395).
9. Рівні знання англійської мови за CEFR або CEF [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://cambridge.ua/uk/blog/levels-of-english/>
10. Борін К. А. Комунікативна гра як метод навчання іноземних мов у вищій школі / К. А. Борін // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. — 2020. — Вип. 73, Ч. 1. — С. 187-189.
11. Jónasson, J. T. (2014). The professional image and ethos of teachers – Why do we care, and what can it mean? The Pestalozzi Programme Council of Europe Training Programme for education professionals “The Professional Image and Ethos of Teachers”. 24-25 April 2014, Council of Europe

12. Інформаційні ресурси

12. Applications for learning English [Electronic Resource] – Access: <https://www.oxfordinternationalenglish.com/what-are-the-best-apps-for-learning-english/>
13. Warm-Up and Icebreaker Games to play remotely with an Online Whiteboard [Electronic Resource] – Access: <https://www.collaboard.app/warm-up-and-ice-breaker-games-to-play-with-online-whiteboard>
14. Демонстраційний тест ЄВІ (2024) [Electronic Resource] – Access: <https://testportal.gov.ua/yevi-2023-demonstratsijnyj-test/>